PIERWSZA ŁAWKA · SCENARIUSZ LEKCJI · EDUKACJA OBYWATELSKA · KLASA 2

Wniosek do budżetu obywatelskiego i opinia w konsultacjach społecznych

Lekcja praktyczna do działań obywatelskich EO.D.7 (wniosek o dofinansowanie projektu w budżecie obywatelskim) i EO.D.13 (konsultacje społeczne). Uczniowie czytają przepisy art. 5a ustawy o samorządzie gminnym, na fikcyjnej gminie sprawdzają zasady (pule, podpisy, ocena formalna), piszą wniosek do formularza fikcyjnej gminy, oceniają wniosek innej grupy według listy kontrolnej, a na koniec formułują opinię w konsultacjach. Scenariusz zawiera gotowe karty do wykorzystania na lekcji. Nauczyciel wcześniej sprawdza uchwałę rady własnej gminy o budżecie obywatelskim i konsultacjach.

Przedmiot	Edukacja obywatelska
Klasa	klasa 2
Dział	Dział 3. Społeczność lokalna i regionalna
Temat lekcji	**Wniosek do budżetu obywatelskiego i opinia w konsultacjach społecznych**
Czas	45 minut (1 jednostka lekcyjna)
Metody	praca z przepisem prawnym (art. 5a ustawy o samorządzie gminnym), wypełnianie formularza wniosku, wzajemna ocena wniosków (lista kontrolna), symulacja konsultacji społecznych
Formy pracy	praca z całą klasą, praca w zespołach 4-osobowych, praca indywidualna (opinia w konsultacjach)
Środki dydaktyczne	przepis art. 5a (dodatek 1), fikcyjne zasady budżetu obywatelskiego gminy Wierzbowa Łąka (dodatek 2), formularz wniosku (dodatek 3), lista kontrolna oceny formalnej (dodatek 4), karty opinii w konsultacjach (dodatek 5), karta pracy (załącznik)

CEL OGÓLNY

Kształcenie umiejętności napisania wniosku do budżetu obywatelskiego z poszanowaniem wymagań formalnych oraz sformułowania opinii w konsultacjach społecznych.

CELE OPERACYJNE – UCZEŃ PO LEKCJI:

- Uczeń wyjaśnia, że budżet obywatelski jest szczególną formą konsultacji społecznych, w której mieszkańcy w bezpośrednim głosowaniu decydują o części wydatków gminy (art. 5a ust. 3 i 4 ustawy o samorządzie gminnym).
- Uczeń stosuje przepis o puli i limicie podpisów (art. 5a ust. 6 i 7) do przykładu fikcyjnej gminy.
- Uczeń pisze wniosek o dofinansowanie projektu (nazwa, problem, rozwiązanie, lokalizacja, koszt orientacyjny, korzyść) z uwzględnieniem wymogów formalnych.
- Uczeń sprawdza wniosek według listy kontrolnej (zgodność z prawem, wykonalność, wymogi formalne, dostępność).
- Uczeń formułuje krótką opinię w konsultacjach społecznych: stanowisko, uzasadnienie i propozycję, z poszanowaniem innych poglądów.

CELE W JĘZYKU UCZNIA

- Napiszę wniosek do budżetu obywatelskiego, który spełnia wymagania formalne.
- Sprawdzę wniosek innych według listy kontrolnej.
- Napiszę krótką opinię w konsultacjach: co sądzę, dlaczego i co proponuję.

WYMAGANIA Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ

- **EO.III.3** – opisuje sposoby podejmowania decyzji przez organy władz wykonawczych i uchwałodawczych jednostek samorządu terytorialnego; identyfikuje mechanizmy udziału mieszkańców w procesach decyzyjnych i wykorzystuje wybrany mechanizm
- **EO.III.4** – identyfikuje formy aktywności obywatelskiej, w tym wolontariat, i dostępne lokalnie mechanizmy wspierające zaangażowanie mieszkańców (np. budżet obywatelski, inicjatywę lokalną, fundusz sołecki) oraz w miarę możliwości wykorzystuje wybrany mechanizm w sprawie ważnej dla siebie lub społeczności
- **EO.III.6** – jest przygotowany do załatwienia podstawowych spraw urzędowych ważnych dla młodych obywateli oraz wypełnia wybrany formularz lub wniosek
- **EO.III.F5** – diagnozuje problemy i potrzeby społeczności lokalnej dotykające młodych ludzi, a także proponuje konstruktywne rozwiązania tych problemów oraz korzysta z dostępnych mechanizmów demokratycznych, aby je zasygnalizować
- **EO.D.7** – napisania wniosku o dofinansowanie projektu w ramach szkolnego lub lokalnego budżetu partycypacyjnego lub innego wniosku o wsparcie finansowe
- **EO.D.13** – uczestnictwa w konsultacjach społecznych na wybrany temat lub w wysłuchaniu publicznym, w ramach których formułuje własną opinię i przekazuje ją odpowiednim władzom

Źródło: Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 6 marca 2025 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. 2025 poz. 382) – podstawa programowa Edukacji obywatelskiej, zakres podstawowy; w liceum kl. II–III, w technikum kl. II–IV (https://api.sejm.gov.pl/eli/acts/DU/2025/382/text.pdf).

Podgląd • Pierwsza Ławka

DODATEK 3. FORMULARZ WNIOSKU DO BUDŻETU OBYWATELSKIEGO (fikcyjna gmina Wierzbowa Łąka)

Pole formularza	Zawartość (zespół wpisuje)
1. Nazwa projektu (do 10 słów)	
2. Pula (ogólnogminna / osiedlowa)	
3. Problem, który projekt rozwiązuje	
4. Opis rozwiązania (co dokładnie powstanie lub się wydarzy)	
5. Lokalizacja (nieruchomość należąca do gminy)	
6. Orientacyjny koszt (z krótkim wyjaśnieniem składników)	
7. Kto skorzysta (liczba i grupy mieszkańców)	
8. Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami	
9. Dane autora i liczba zebranych podpisów poparcia	Zespół wpisuje fikcyjne dane (nie używamy danych prawdziwych osób).

DODATEK 4. LISTA KONTROLNA OCENY FORMALNEJ WNIOSKU

Pytanie	Tak / Nie	Uwagi i propozycja poprawki
Czy zadanie mieści się w zadaniach gminy i dotyczy mienia gminy (zgodność z prawem)?		
Czy projekt da się wykonać technicznie i w ramach orientacyjnego kosztu (wykonalność)?		
Czy formularz jest kompletny (wszystkie 9 pól)?		
Czy liczba podpisów odpowiada uchwale i nie przekracza 0,1 % mieszkańców puli?		
Czy projekt uwzględnia dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami?		
Czy projekt służy mieszkańcom, a nie jednej osobie lub firmie?		

Podgląd • Pierwsza Ławka

ZAŁĄCZNIK DO SCENARIUSZA · KARTA PRACY

Wniosek do budżetu obywatelskiego i opinia w konsultacjach społecznych

Edukacja obywatelska · klasa 2

15 pkt
RAZEM

Imię i nazwisko ..... Klasa ..... Data .....

Zadanie 1. Przeczytaj fragment aktu prawnego i wykonaj zadania. ___ / 3 pkt

Budżet obywatelski – art. 5a ust. 3–7 (fragmenty)

Art. 5a. […] 3. Szczególną formą konsultacji społecznych jest budżet obywatelski.

4. W ramach budżetu obywatelskiego mieszkańcy w bezpośrednim głosowaniu decydują corocznie o części wydatków budżetu gminy. Zadania wybrane w ramach budżetu obywatelskiego zostają uwzględnione w uchwale budżetowej gminy. Rada gminy w toku prac nad projektem uchwały budżetowej nie może usuwać lub zmieniać w stopniu istotnym zadań wybranych w ramach budżetu obywatelskiego.

6. Środki wydatkowane w ramach budżetu obywatelskiego mogą być dzielone na pule obejmujące całość gminy i jej części lub kategorie kwotowe projektów dotyczące całości obszaru gminy lub jej części.

7. Rada gminy określa w drodze uchwały wymagania, jakie powinien spełniać projekt budżetu obywatelskiego, w szczególności: 1) wymogi formalne, jakim powinny odpowiadać zgłaszane projekty z uwzględnieniem – o ile jest to możliwe – uniwersalnego projektowania, o którym mowa w art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1411); 2) wymaganą liczbę podpisów mieszkańców popierających projekt, przy czym nie może być ona większa niż 0,1 % mieszkańców terenu objętego pulą budżetu obywatelskiego, w którym zgłaszany jest projekt; 3) zasady oceny zgłoszonych projektów co do ich zgodności z prawem, wykonalności technicznej, spełniania przez nie wymogów formalnych oraz tryb odwołania od decyzji o niedopuszczeniu projektu do głosowania; […]

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, Dz.U. z 2026 r. poz. 662 z późn. zm. (stan prawny na dzień 7 listopada 2026 r.).

1.1. Rada pewnej gminy uchwaliła, że do zgłoszenia projektu do puli osiedlowej (osiedle liczy 3 000 mieszkańców) potrzeba 15 podpisów mieszkańców osiedla. Rozstrzygnij, czy ta uchwała jest zgodna z przytoczonym przepisem. W uzasadnieniu uwzględnij odpowiedni artykuł i ustęp.

Rozstrzygnięcie: _____

Uzasadnienie: ___ / 1 pkt

_____

_____

_____

PIERWSZA ŁAWKA

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Wniosek do budżetu obywatelskiego i opinia w konsultacjach społecznych – scenariusz lekcji, edukacja obywatelska, klasa 2 LO i technikum

Podgląd pokazał 4 z 13 stron. Pełna wersja: 13 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- metryczka lekcji: metody, formy pracy i środki dydaktyczne,
- cele lekcji oraz cele w języku ucznia,
- wymagania z podstawy programowej: EO.III.3; EO.III.4; EO.III.6; EO.III.F5; EO.D.7; EO.D.13,
- kryteria sukcesu (NaCoBeZU) do zapisania na tablicy,
- gotowe materiały do wydruku: wzory, karty, formularze i przepisy do pracy na lekcji,
- przebieg lekcji minuta po minucie – w tabeli: co robi nauczyciel, co robią uczniowie,
- wskazówki różnicowania, typowe trudności uczniów i sposoby sprawdzenia, czy cel lekcji został osiągnięty,
- załącznik: karta pracy dla ucznia (5 zadań, 15 pkt) z pełnym kluczem odpowiedzi.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail

pierwszalawka.pl/material/scenariusz-lekcji-edukacja-obywatelska-scenariusz-klasa-2-wniosek-do-budzetu-obywa